

notes that social security legislation is part of the sources of social security law, reflecting the specific system of rule-making powers of society.

In the context of research the author proposes a definition of social security law from the point of view of the theory and practice of social protection and security. The article presents the main features of social security law, the place, the content and meaning of social security law in the legal system of Ukraine. The author suggests distinguishing determining social security legislation in the broad and narrow senses that promotes proper understanding of the legal nature and importance of social security legislation. Also in the scientific article discusses the need to improve social security legislation determined the main problems, objectives and directions of the improvement. The author stresses that reforming and improving social security legislation is a logical requirement of rapid development of social relations that requires legislators timely and adequate response to social, political, social and economic change.

Key words: legislation, social security, signs legislation on social security.

УДК 347.9

I. O. ІЗАРОВА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ДРІБНИХ СПОРІВ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Стаття присвячена дослідженню запровадженої у 2007 році Європейської процедури розгляду та вирішення дрібних спорів у цивільних та комерційних справах, що мають транскордонний характер, яка застосовується у держава-членах ЄС.

Ключові слова: цивільний процес, Європейський порядок розгляду дрібних спорів, гармонізація цивільного процесуального права.

Изарова И.А. Европейский порядок рассмотрения мелких споров: опыт и перспективы

Статья посвящена исследованию внедренной в 2007 году Европейской процедуры рассмотрения и решения мелких споров по гражданским и коммерческим делам трансграничного характера, которая применяется в государствах-членах ЕС.

Ключевые слова: гражданский процесс, Европейский порядок рассмотрения мелких споров, гармонизация гражданского процессуального права.

Izarova Iryna. European small claims procedure: experience and prospects

The article devoted to the implementation the European Small Claims Procedure 2007 in civil and commercial cross-border matters, which using from 2007 in the EU Member States.

© ІЗАРОВА Ірина Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Key words: *civil procedure, the European Small Claims Procedure, harmonization of Civil Procedure.*

Формування European Civil Procedure стало результатом реалізації основних положень установчих договорів ЄС і гармонізації цивільного процесу. Створення ефективної спільної системи судового захисту цивільних прав в ЄС стало можливим завдяки ухваленню спільних регламентів, що врегульовують діяльність судів із розгляду і вирішення окремих категорій справ, визначають умови та форми співробітництва між судами різних держав-членів ЄС, а також забезпечують можливість виконання судових рішень в різних державах-членах без жодних додаткових процедур, створюючи таким чином єдиний правовий простір цивільного судочинства в ЄС для вирішення транскордонних спорів.

Основою та внутрішнім стержнем European Civil Procedure стали два регламенти, які опосередковують діяльність суду із розгляду і вирішення особливих категорій справ – це European Order for Payment Procedure або Європейський порядок видачі наказу для сплати (далі – EOP) та European Small Claims Procedure або Європейський порядок вирішення дрібних спорів (далі – ESCP).

Їх ухвалення стало результатом тривалої підготовки, впродовж яких було запозичено багато ідей із рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи¹, а також із Звіту Сторма². Сьогодні ми можемо справедливо оцінити важливість та ефективність цих пропозицій, які були реалізовані, адже у розвиток цих ідей в ЄС було запроваджено ефективні процедури із розгляду і вирішення окремих категорій справ.

Запровадження єдиного європейського порядку примусового стягнення коштів, тобто спеціальної процедури вирішення претензій із відшкодування заборгованості, а також спрощеної процедури розгляду дрібних спорів, для яких встановлено кількісну межу, стало результатом *The Vienna Action Plan*³ про те, як найкращим чином забезпечити виконання положень Амстердамського договору із забезпечення свободи, безпеки та правосуддя, а також *Tampere European Council*⁴, в якому було передбачено необхідність спрощення примусового стягнення коштів як інструменту, що сприяє розвитку судової співпраці та підвищенню доступу до правосуддя, прискорення вирішення дрібних транскордонних спорів. З огляду на це, було підготовлено *Green Paper*⁵, щодо яких Єврокомісія отримала схвальні відгуки від всіх держав-членів і від різних зацікавлених

об'єднань та асоціацій, що представляють юридичні професії, було ухвалено дві загальноєвропейські процедури.

Першим було запроваджено порядок примусового стягнення коштів – 11 грудня 2006 р. Рада затвердила в другому читанні пропозицію створення регламенту про запровадження Європейської процедури видачі наказу для сплати (European order for payment procedure)⁶ № 1896/2006. Цей порядок підлягає застосуванню із 12 грудня 2008 р., за винятком деяких статей, які застосовуються із 12 червня 2008 р.

Ухвалення Регламенту № 861/2007 від 11 липня 2007 р. про запровадження Європейського порядку вирішення дрібних спорів (European Small Claims Procedure)⁷ відбулося за результатами ухвалення Пропозицій до нього⁸. У цих Пропозиціях було визначено межу ціни позову, за якою до дрібних спорів відносять транскордонні спори у цивільних та комерційних справах, вимога в яких не перевищує 2000 євро.

Слід відразу відзначити, що ефективність цих процедур була підтверджена Висновками Комісії 2013 року⁹ (далі – Висновки Комісії 2013) настільки, враховуючи ефективність запровадженого порядку, детально обговорювалося можливість збільшення порогу визначення дрібних спорів, зокрема, у комерційних справах, де зазвичай середня ціна позову становить 10000 €.

European Small Claims Procedure застосовується із 2009 р. в усіх державах-членах ЄС, за винятком Данії. Варто зазначити, що у скандинавських країнах національне законодавство містить подібні процедури¹⁰.

Однією із нагальних проблем забезпечення A Genuine European Area of Justice стало забезпечення ефективного і спрощеного правосуддя в цивільних та комерційних справах, зокрема, тих, які мають транскордонний характер. Як цілком слушно зауважував А. Цукерман, вибір повинен бути доступний для всіх, і відповідно, всі позивачі, бідні, чи багаті, позивачі або відповідачі, повинні отримати свободу зробити вибір на користь більш дешевої форми судового розгляду незалежно від бажання противника, і такий універсальний варіант забезпечить саморегулюючий механізм, зберігаючи процедурні ресурси, та призведе до значного зниження середньої вартості та тривалості судового розгляду¹¹. Отже, основною метою запровадження цих двох альтернативних національним процедур розгляду справ стало надання можливості громадянам і бізнесменам у всій Європі якнайшвидшого спрощеного і доступного правосуддя у цивільних та комерційних справах.

Ці процедури є єдиними у всіх державах-членах ЄС. Всі процесуальні дії від початку процедури до виконання рішення суду є однаковими, незалежно від внутрішнього національного законодавства держави компетентного суду. Ці правила розроблені для того, щоб кожна сторона мала рівні можливості для викладу своєї позиції в суді і щоб переконатися, що суддя застосовує принцип справедливого судового розгляду в своїх рішеннях. При цьому надзвичайно важливе значення має також те, що рішення судів, що були ухвалені відповідно до цих процедур, визнаються і підлягають виконанню в інших державах-членах ЄС без необхідності декларації про приведення у виконання або інших додаткових процедур.

Процедура ESCP є альтернативою національним процедурам вирішення таких спорів і вітчизняному цивільному процесуальному законодавству такі механізми вирішення спорів не знайомі, вони також існують не в усіх державах-членах ЄС. При цьому ухвалення Регламенту № 861/2007 зумовило конкретні позитивні наслідки гармонізації положень національних процесуальних систем держав-членів ЄС. Так, у Висновках Комісії 2013 р. про результати запроваджених процедур вирішення дрібних спорів відзначається, що через запровадження регламенту ESCP відбулася певна гармонізація національних процедур із розгляду дрібних спорів. Так, ESCP застосовується тільки в транскордонних спорах і поєднує в собі процедуру загального рівня, яка гармонізується з національним цивільним судочинством, що стало надзвичайно ефективним механізмом захисту прав. З огляду на це, у Висновках було запропоновано створити механізм для розгляду дрібних спорів, застосованих для транскордонних та внутрішніх справ однаково.

Характеризуючи сутність та зміст запровадженої процедури ESCP, варто відзначити її транскордонний характер, що визначається знову ж таки за суб'єктною ознакою – такі справи розглядаються за загальним положенням компетентним судом іншої держави-члена ЄС, ніж держава одного із учасників справи. Тобто ESCP застосовується до транскордонних спорів, в яких принаймні одна зі сторін не проживає або звичайно проживає в державі-членів суду, де подано позов.

Як відзначається у Звіті Комісії 2013, потенційно громадяни держав, що не є членами ЄС, теж можуть бути учасниками ESCP. Так, відповідно до Регламенту, враховуючи визначення «транскордонних», і з урахуванням впливу положень про визначення юрисдикції Брюссель I recast, за певних обставин позивач, що проживає або

завичай проживає в державі – не члені ЄС, може скористатися ESCP проти відповідача, який проживає або постійно проживає на території ЄС. Це було б у випадку, коли відповідач проживає або звичайно проживає в іншій державі-члені, ніж компетентний суд, оскільки це відповідає умовам статті 3.1 Регламенту.

Крім того, якщо позивач проживає або звичайно проживає в державі-члені ЄС, яка не є державою компетентного суду, він може подати заяву в рамках ESCP проти відповідача, який є резидентом або постійно проживає за межами ЄС.

Спрощений порядок вирішення дрібних спорів застосовується в цивільних і комерційних справах, незалежно від характеру суду або трибуналу. Але поряд із цим визначено ряд справ, в яких застосування такої спрощеної процедури не дозволяється. Так, Правила ESCP не застосовуються до справ з приводу статусу або правоздатності фізичних осіб; режиму майнових відносин подружжя, аліментних зобов'язань, спадкування; банкрутства; соціального забезпечення; арбітражу; трудових спорів; щодо нерухомого майна, за винятком грошових вимог; порушення недоторканності приватного життя і прав, пов'язаних з особистістю, в тому числі про наклеп. А також у так званих справах, пов'язаних із “*acta jure imperii*”, які виключені із огляду на те, що деякі держави-члени мають спеціальні процедури або навіть спеціальні суди для цих випадків¹².

Важливе значення має характер спору, який може розглядатися в порядку процедури ESCP. У Пропозиціях про запровадження спрощеного порядку вирішення дрібних спорів, як і в Регламенті, було закріплено положення, за яким процедура застосовується в цивільних і комерційних справах, що містять грошову або не грошову претензії¹³ (далі – Пропозиції ESCP), що істотно відрізняє її від процедури ЕОРР, яка застосовується тільки до грошових вимог.

Слід обов'язково відмітити, що не грошові вимоги можуть бути предметом розгляду ESCP, зокрема, позивач може вимагати запобігти можливому правопорушенню, наприклад, пошкодженню майна, або забезпечити належне виконання зобов'язань, таких як доставка товарів, визначивши грошовий еквівалент своєї вимоги, який перебуває в межах дрібних спорів.

Питання про те, як визначити межі позовів, який доцільно розглядати у спрощеній процедурі, поринає у кількісні розрахунки вартості проведення судового розгляду справи. У Пропозиції ESCP було визначено, що процедура розгляду дрібних спорів буде застосовуватися в цивільних і комерційних справах, незалежно від харак-

теру суду або трибуналу, в яких загальна вартість грошової або не грошової вимоги, не враховуючи відсотки і витрати, не перевищує €2000.

Таке обмеження покликане забезпечити раціональний порядок розгляду справи, який є співрозмірний із можливим витратами для її учасників, незалежно від того, чи предмет спору має грошовий або не грошовий характер.

Оскільки, як вказується в Висновках Комісії 2013, середні витрати на процедури ESCP становлять приблизно €1750, тоді як в разі розгляду цих вимог у звичайних процедур, середня вартість розгляду справи оцінюється в € 2800 і середня тривалість розгляду оцінюється в 1 рік.

Процедура ESCP виявилась настільки ефективною, що у Висновках Комісії 2013 було запропоновано підвищити межі дрібних спорів до € 10 тисяч, враховуючи позитивний вплив прискорення судових розглядів і скорочення витрат. Це має важливе значення, передусім, для комерційних спорів, зокрема, організації, що представляють споживачів ЄС та бізнесу в ЄС, висловилися на підтримку підвищення вартості позову і запровадження спрощених процедур, які ведуть до більшої економії витрат і зниження тривалості судового розгляду.

Це має надзвичайно важливе значення для удосконалення системи судового захисту прав, оскільки дозволяє встановити розумні межі витрат на розгляд справи – доволі часто судами розглядаються справи на невеликі суми, які натомість мають важливе значення для заявника, а також в загальному для забезпечення ідеї доступності судового захисту.

В чому полягає спрощеність цієї процедури ESCP, запровадженої Регламентом № 861/2007?

Встановлений порядок вирішення дрібних спорів стадійний: на першому етапі заявник звертається до суду, який визначає відповідність вимог та розпочинає процедуру ESCP.

Для цього заявник заповнює стандартну форму позову (форма А), надаючи детальну інформацію про суть претензії, стягувану суму тощо, і подає її до компетентного суду за допомогою засобів зв'язку, прийнятних для судової системи держави-члена ЄС.

Суд, отримавши позов, повідомляє заявника, якщо вимога виходить за рамки Правил, не може розглядатися за правилами ESCP, і суд буде розглядати її за правилами чинного національного процесуального законодавства своєї держави.

Якщо заявник не надав достатньо інформації, суд може послати йому форму В (Додаток II). Заяву буде відхилено, якщо заявник не виконає це у визначений строк, або якщо він є явно необґрунтований або неприйнятний.

Після того, як суд отримав правильно заповнену форму претензії, він приступає до другого етапу процедури – готує стандартну форму для відповідача (форма С, Додаток III), яку, разом з копією позову і підтверджуючими документами, відсилає відповідачу поштою з датою підтвердження впродовж 14 днів.

Відповідач має можливість заперечити протягом 30 днів, рахуючи від дати вручення документів. Його відповідь надсилається судом заявнику протягом 14 днів з моменту її отримання.

Зустрічний позов, поданий відповідачем (за допомогою форми А) подається до заявника таким же чином, як первісний позов був поданий на відповідача, а заявник має 30 днів, щоб відповісти. Якщо сума зустрічного позову складає більше 2000 євро, як позову і зустрічного позову, справа буде розглядатися відповідно за відповідним процесуальним законодавством, застосовним в державі-члені, а не відповідно з ESCP.

При цьому варто відзначити, що заява повинна бути представлена мовою чи однією з мов суду, і суд може зажадати переклад документів, який надійшов на іншій мові, або якщо документ видається необхідним для ухвалення рішення. Якщо сторона відмовляється приймати документ, тому що він викладений мовою, яку він не розуміє або іншою мовою, ніж одна із офіційних мов держави-члена, суд повідомляє про це іншу сторону, щоб вона надала переклад.

Третій етап процедури – це розгляд претензій, що були висунуті сторонами, і ухвалення рішення суду. Для цього суд вправі признавати та провести усне слухання, тільки якщо це представляється необхідним або на вимогу однієї зі сторін. У подібному клопотанні може бути відмовлено, якщо усне слухання очевидно не є необхідним для належного проведення судового розгляду. Слухання може бути проведено через відеоконференцію або інший засіб сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Суд може також звернутися за додатковою інформацією або за отриманням доказів у справі. При цьому, суд визначає докази, необхідні для його рішення і засоби для їх отримання, використовуючи простий і найменш обтяжливий спосіб.

Рішення в справі повинно бути ухвалене протягом 30 днів з моменту отримання відповіді від відповідача (або позивача, якщо є

зустрічний позов). В цих випадках, суд ухвалює своє рішення протягом 30 днів з моменту отримання інформації або проведення слухання. Але навіть якщо сторони не нададуть вчасно відповідь, суд все-таки повинен ухвалити своє рішення.

Судові витрати несе сторона, яка програла; тим не менше, жоден не повинен зайві або є невідповідні витрати у справі.

Рішення визнаються і виконуються в інших державах-членах, і не може бути переглянуте по суті в державі виконання. На прохання однієї із сторін суд, без будь-яких, додаткових витрат, видає спеціальний документ – сертифікат рішення, використовуючи встановлену форму D (Додаток IV). Виконання судового рішення регулюється законодавством держави, в якій суд буде діяти.

Оскарження судового рішення, ухваленого в порядку ESCP, регулюються процесуальним законодавством держав-членів. Про цей порядок вони повідомили до 1 січня 2008 р. Комісію, яка оприлюднює цю інформацію через Офіційним журнал ЄС та іншими способами.

Спрощеність та ефективність процедури ESCP полягає також в тому, що судами активно застосовуються сучасні засоби інформаційного та комунікаційного зв'язку. Результати консультацій з громадськістю показують, що 63% вважають за корисне збільшити використання електронних засобів в ході розгляду справ, і 71% підтримують ідею оснащення судів системами відеоконференцій та іншим електронним обладнанням зв'язку, як було підкреслено у Висновках Комісії 2013.

Поряд із тим, слід відмітити, що запровадження загальноєвропейських процедур із розгляду і вирішення справ не можна назвати тріумфальним, наприклад, Е. Сільвестрі (Elisabetta Silvestri)¹⁴ напроти відзначає доволі скромний успіх цієї процедури в Італії. Вона зауважує, що як і у випадку з ЕОПР, стратегія італійських законодавців полягає в тому, щоб утримуватися від прийняття нових норм, спрямованих на координацію європейської процедури з внутрішньою.

З цього приводу необхідно зауважити, що більш консервативної та усталеної сфери сучасного права, ніж та, що пов'язана із судовою діяльністю, важко знайти. Якщо інші галузі права активно змінюється відповідно до сучасних реалій, процесуальні галузі права, як завжди, доволі поступово запроваджують нові концепції або підходи. Не варто очікувати блискавичної реакції суспільства на запропоновані загальноєвропейські процедури, попри це, слід усвідом-

лювати, що їхня подальша реалізація навряд чи надасть можливість повернутися до попереднього стану, оскільки гармонійне поєднання спрощення і економії витрат, безумовно, стане запорукою їх успіху.

Вітчизняне законодавство, як ми вже зазначали, не містить положень про особливу більш раціональну процесуальну форму розгляду і вирішення справ з невеликою сумою позовів, але з огляду на деякі надзвичайно важливі характеристики цього механізму варто було б замислитись про можливість запозичення такого досвіду. Зважаючи не тільки на наші євроінтеграційні прагнення, але і на наше членство в РЄ і близькість до європейському моделі цивільного процесу, доцільно було б передбачити схожі процедури із метою забезпечення єдиного регіонального підходу до здійснення судочинства в цивільних справах.

1. *Principes de procédure civile propres à améliorer le fonctionnement de la justice* R (84) 5, 28.02.1984 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=603541&SecMode=1&DocId=682116&Usage=2> 2. *Storme M.* Approximation of Judiciary Law in the European Union / Storme M.; Rapprochement du Droit Judiciaire de l'Union européenne. – Kluwer ; Dordrecht, 1994. – 225 p. 3. *Council and Commission Action Plan of 3 December 1998 on how best to implement the provisions of the Treaty of Amsterdam on the creation of an area of freedom, security and justice* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/other/133080_en.htm. 4. *Tampere* European Council 15 and 16 October 1999 Presidency Conclusions [Електронний ресурс] // European Parliament : [web-site]. – Режим доступу : http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm. 5. *Green Paper on a European order for payment procedure and on measures to simplify and speed up small claims litigation* [COM (2002) 746 final – not published in the Official Journal] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/other/133212_en.htm. 6. *EC Regulation* (1896/2006) European order for payment procedure [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_civil_matters/116023_en.htm . 7. *EC Regulation* 861/2007 11.07.2007 European Small Claims Procedure [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/protection_of_consumers/116028_en.htm. 8. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a European Small Claims Procedure* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : {SEC(2005) 351} {SEC(2005) 352} /* COM/2005/0087 final – COD 2005/0020 */ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1421775797117&uri=CELEX:52005P C0087>. 9. *Commission Staff Working Document Impact Assessment Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 861/2007 of the European Parliament and of the Council establishing a European Small Claims Procedure and Regulation (EC)*

No 1896/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 creating a European order for payment procedure [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1421775797117&uri=CELEX:52013SC0459> **10.** *Nylund A.* European Integration and Nordic Civil Procedure / Nylund A. // *The Future of Civil Litigation: Access to Courts and Court-annexed Mediation in the Nordic Countries* ed. by L. Ervo, A. Nylund. – Springer International Publishing Switzerland 2014. – P. 39. **11.** *Zuckerman A.A.S.* A Reform of Civil Procedure – Rationing Procedure Rather than Access to Justice / A.A.S. Zuckerman. – 22 *Journal of Law and Society* 155. – 1995. – P. 56. **12.** *Xandra E. Kramer* A Major Step in the Harmonization of Procedural Law in Europe: the European Small Claims Procedure Accomplishments, New Features and Some Fundamental Questions of European Harmonization A.W. Jongbloed (ed.), ‘The XIIIth World Congress of Procedural Law: The Belgian and Dutch Reports’ 2008, Antwerpen: Intersentia, p. 253-283. **13.** *Proposal* of 15 March 2005 for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a European Small Claims Procedure [COM (2005) 87 final – not published in the Official Journal] . **14.** *Silvestri E.* Italian Report nro Simplification of Debt Collection in the EU (European Order for Payment Procedure and European Small Claims Procedure) [Електронний ресурс] / Silvestri E. – Режим доступу : http://www.academia.edu/2511267/Simplification_of_Debt_Collection_in_the_EU_European_Order_for_Payment_Procedure_and_European_Small_Claims_Procedure_Italian_Report.

Izarova Iryna. European small claims procedure: experience and prospects

In the article was analyzed the European Small Claims Procedure, an order which became the basis of European Civil Procedure.

ECR is the outcome of the main provisions of the founding treaties of the EU and harmonization of civil procedure and includes regulations of the consideration and resolution of certain categories of cases, determining the conditions and forms of cooperation between the courts of different Member States, provide the ability to enforcement of judgments in the various Member States without any additional procedures, creating a common legal space of civil justice in the EU to resolve cross-border disputes.

The article devoted to the prerequisites for implementing European Small Claims Procedure. The introduction of the single European enforcement order means that a special procedure for resolving claims of compensation payable, as well as simplified procedures for handling minor disputes for which a quantitative threshold was proposed in the Green Paper and relevant proposals for their implementation.

They became the basis of the Committee of Ministers of the Council of Europe, as well as proposals Storm Report. Today, we can rightly appreciate the importance and effectiveness of the proposals that have been implemented since the development of these ideas in the EU introduced effective procedures for review and resolution of certain categories of cases.

The purpose of introducing the procedure of proceedings is to provide citizens and businesses across Europe early simplified and accessible justice in civil and commercial matters. They are equal in all Member States and all proceedings of the procedure to enforce the judgment. These rules are designed to ensure that each party had an equal opportunity to present his case in court and make sure that the

judge applies the principle of a fair trial in his decisions, no matter what rules of national justice it operates.

Also describes the nature and content of the implemented procedure ESCP. In particular, its cross-border nature, determined again by subject basis – these cases are the general provisions of the competent court of another Member State than the one of the participants in the case.

It was analysed the stages of procedure: in the first stage the applicant appeals to the court to determine compliance with the requirements and procedure begins ESCP, the second – court prepare a standard format for the defendant (Form C, Annex III), which, together with a copy of the claim and supporting documents served the defendant by mail of the date of confirmation within 14 days. The third stage of the procedure – a consideration of the requirements imposed and the decision of the court. Thus, the court may appoint and hold an oral hearing only if it appears necessary or at the request of the parties. In such a request may be refused if an oral hearing is obviously not necessary for the fair conduct of proceedings. In the last stage the court approves the decision.

Eventually determined that the national legislation, as we have already noted, does not provide for specific procedural form a rational consideration and resolution of cases of small claims lawsuits, but due to some very important characteristics of this mechanism should be porazmislyt about the need to borrow this experience .

Considering not only to our European aspirations, but our membership in the Council of Europe and the proximity to the European model of civil procedure should seriously think about establishing similar procedures in Civil Procedure to ensure a common regional approach to the administration of justice in civil cases.

Key words: civil procedure, the European Small Claims Procedure, harmonization of Civil Procedure.

УДК 349.22

Л. М. КОРОЛЬЧУК

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ОХОРОНИ ПРАЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Досліджується правова природа та сутність поняття охорони праці, його основних ознак у новітніх умовах сьогодення, а також проводиться аналіз змісту права працівника на належні умови праці та зобов'язання роботодавця на їх забезпечення. Наголошується, що важливість дотримання безпечних та нешкідливих умов праці є одним із конституційних прав людини і громадянина, та потребує належного механізму його забезпечення.

Ключові слова: охорона праці, ознаки охорони праці, належні та безпечні умови праці.